

შექსპირის „ჰამლეტი“ თანამედროვე ინტერპრეტაციები

მარინე (მაკა) ვასაძე

საკვანძო სიტყვები: შექსპირი, ჰამლეტი, სტურუა, ნეკროშიუსი, კორშუნოვასი, ინტერპრეტაცია, თანამედროვე

შექსპირის გმირების პრობლემები შორეულ წარსულს არ ეკუთვნის. ისინი მუდამ ცოცხლობენ ადამიანის ფსიქიკასა და ქცევის ფორმებში. თეატრის ფუნქცია ამ დრამების გაცოცხლება, რაც გულისხმობს ნაცნობ ეროვნულ, პოლიტიკურ თუ სოციალურ კონტექსტში მათ გადმოტანასა და ასახვას. XXI საუკუნეში ქართველმა მაყურებელმა შექსპირის „ჰამლეტის“ არაერთი საინტერესო ინტერპრეტაცია იხილა. მათ შორის გამოვყოფ ორი ლიეტუველი და ორი ქართველი, მსოფლიოში სახელგანთქმული რეჟისორების, ნეკროშიუსის, კორშუნოვასის, სტურუას და წულაძის განსხვავებული კონცეფციების „ჰამლეტს“.

რობერტ სტურუა „ჰამლეტს“ რამდენჯერმე მიუბრუნდა. პირველი დადგმა 1992 წელს, ლონდონში „რივერსაიდ სტუდიოს“ სცენაზე განახორციელა. შემდგომ, 1998 წელს, მოსკოვში, თეატრში – „სატირიკონი“. თბილისში, რუსთაველის თეატრში „ჰამლეტის“ პრემიერა 2002 წელს შედგა. არ არის გასაკვირი, რომ რეჟისორმა რამდენჯერმე მიმართა შექსპირის, როგორც ამბობენ, ყველაზე ფილოსოფიურ პიესას, რომელიც იძლევა საშუალებას სულ ახალი და ახალი ინტერპრეტაციებისა და აქცენტების გაკეთებისა. კიდევ რისი თქმა სურდა რობერტ სტურუას XXI საუკუნის დასაწყისში „ჰამლეტის“ დადგმით, კიდევ რა არგუნა ბედისწერამ ჰამლეტს გადასაჭრელად?

„ჰამლეტში“ რობერტ სტურუას რეჟისურისათვის დამახასიათებელი დრამატულობა და ირონიულობა ერთმანეთის გვერდით თანაარსებობდნენ. კლასიკური და ბალაგანური დადგმის სტილი ერთმანეთს ენაცვლებოდა. პიესის გმირები სპექტაკლში ტრაგიკული ბალაგანის მონაწილეებად გარდაიქმნენ. რეჟისორმა „ჰამლეტში“ დაგვიხატა სამყარო, სადაც პარალელური შრეები ერთმანეთში იხლართებოდა, რეალურობასა და პირობითობას შორის არსებული

ზღვარი წაშლილიყო. ერთი მდგომარეობიდან, ერთი განზომილებიდან მეორეში გადასვლა შეუმჩნევლად, მინიმალური შტრიხების გამოყენებით ხდებოდა. „ჰამლეტში“ სცენა არ იყო გადატვირთული დეკორაციებით (მხატვარი მ. შველიძე). სცენოგრაფია და კოსტიუმები არ განსაზღვრავდნენ დროს. რობერტ სტურუას სათეატრო ენისთვის დამახასიათებელი მთელის და ნაწილის, ფრაგმენტის და ერთიანობის წარმოჩენის ხერხით იყო აგებული „ჰამლეტი“, მისი სცენოგრაფია, მუსიკალური გაფორმება, კომპოზიცია და სტრუქტურა. ამით იგი თვალსაჩინოს ხდიდა თავის სათქმელს.

რეჟისორის ინტერპრეტაციით ზაზა პაპუაშვილის ჰამლეტი შინაგანი ბუნებით და გარეგნულადაც წინააღმდეგობრივი იყო. ხან ჯამბაზი, ირონიითა და ცინიზმით განმსჭვალული, ხან შტერი, ხან ჭკვიანი, ხან სასტიკი, ხან წრფელი და ნაზი, ხან მძვინვარე და ფიცხი და ხანაც რომანტიკული. მისი ქმედებები თუ ემოციური მდგომარეობა სხვადასხვა სიტუაციაში სხვადასხვა ელფერს იძენდა. ჰამლეტისა და მამის აირდილის შეხვედრის ეპიზოდში რეჟისორი პლასტიკური გადაწყვეტის საშუალებით ხაზს უსვამდა მამისა და შვილის სულიერ ერთიანობას. „ჰამლეტში“ სხვა საკითხებთან ერთად, რობერტ სტურუამ ისევ გაუსვა ხაზი ძალაუფლებისკენ სწრაფვის თემას. ამჯერად, კლავდიუსი საკუთარ ძმას კლავს მმართველობის ხელში ჩასაგდებად. აღსანიშნავია, რომ სპექტაკლში ვერბალური თვალსაზრისით, არცერთი მნიშვნელოვანი მონოლოგი ბოლომდე არ იყო გადმოცემული.

„ჰამლეტში“ არ ხდებოდა ჟანრობრივი დაყოფა. ყველაფერს ერთდროულად აღვიქვამდით – ტრაგედიას, ფსიქოლოგიურ დრამას, ფარსს, კომედიას და ა. შ. ამ დადგმაშიც ყოველი დეტალი, როგორც ზოგადად რობერტ სტურუას შემოქმედებაში, მათემატიკური სიზუსტით იყო დამუშავებული, ყოველ ეპიზოდს,

სცენას სიმართლე ედო საფუძვლად, რის გამოც ეს თითქოსდა ერთი შეხედვით ჟანრული ეკლექტიზმი ერთ მთლიან კომპოზიციაში იკვრებოდა. სპექტაკლ „ჰამლეტის“ მსვლელობის პერიოდში, მაყურებელი შეიგრძნობდა, თუ როგორ ძლიერდება ყველაფრის წამლეკავი სტიქიური ძალა, ფინალისკენ კი ეს ძალა თავბარდამცემი სისწრაფით იზრდებოდა. კულმინაციას მიღწეული სტიქიური ძალა შეარყევდა სამყაროს. ამ სამყაროს რყევის შემდეგ სამარისებური სიჩუმე ისადგურებდა. ამ ძალების პირისპირ ადამიანი პატარა და უძლურია. იგი სრულიად მარტოა. უფრო სწორად, თავს მიტოვებულად გრძნობს, მას გამოუვალობის განცდა ეუფლება და სევდა შეიპყრობს. მაგრამ ყველაფერ ამაში დამნაშავე თვით ადამიანია, ვინაიდან სწორედ ადამიანმა აღძრა ეს ძალები თავის საწინააღმდეგოდ, წარმოშვა პრობლემები, რომლებიც შემდგომ მის გარეშე იწყებენ მოქმედებას. XXI საუკუნის ადამიანი ხვდება, რომ ჩიხშია მოქცეული, რომ მისი ცხოვრების ისტორია დასრულდა. სწორედ ამ ტრაგიკული დასასრულის შიში იპყრობს მას მთლიანად.

ეიმენტას ნეკროშიუსი - „ჰამლეტში“ - ყველანაირ ხერხს მიმართავდა, რომ სპექტაკლში შურისძიება, მკვლელობა, სისხლი და ზიზღი მხოლოდ ნაგულისხმები ყოფილიყო და ზედაპირზე არ გამოჩენილიყო, არ დაეჩრდილა სიყვარული, რომელიც ჰამლეტს ბოლო სცენამდე ამოძრავებდა.

სპექტაკლის მსვლელობისას სცენაზე წყალი გამოდმებით „იღვრებოდა“ - წყლით ავსებდნენ სხვადასხვა ზომის ბოკალებს, რომელსაც ხან - სვამდნენ, ხან - არა... წყლის სტიქია ყინულის სახითაც ხშირად ჩნდებოდა და მისი დახმარებით სპექტაკლში პირველი „რიტუალი“ სრულდებოდა. ეს სცენა ჰამლეტისა და აჩრდილის შეხვედრას უკავშირდებოდა: ჰორაციოს (რამუნას რუდოკასი) მიერ თვალეხახვეულ ჰამლეტს სიბნელიდან გამოსული აჩრდილი, რომელიც თეთრ ქურქს იძრობს და შავ სამოსში გამოწყობილი რჩება, ჰამლეტს ფეხებსა და ხელებს ყინულის ნამტვრევებით ბანს. თვალეხახვეული ჰამლეტი აჩრდილის შეხვედრას გაუბრბის, მაგრამ ბოლოს თვალებს ახელს და მას სიცივისგან აცახცახებული უმზერს, თითქოსდა საიქიო სიცივეს შეიგრძნობს... ამის შემდეგ, სცენაზე წყალი და ყინული მუდმივად არსებობდა, რომლის ნატეხებსაც ხან ტერში, კბილანებიანი ფირფიტის ირ-

გვლივ კიდებდნენ, ხანაც დიდ ბოკლებში ყრიდნენ, ან იატაკზე ანარცხებდნენ. აჩრდილთან ერთად გამოჩენილი სტიქიის საპირისპიროდ, სცენაზე ცეცხლს უკიდებდნენ, ან ყინულის გამაღვლებელი ცხელი წყალი შემოჰქონდათ. ორ სტიქიას შორის გამოკიდებული ოფელია (ვიქტორია კუოდიტე) რეჟისორს ჰამლეტზე არანაკლებ ებრალებოდა. მისდამი სიყვარულს ჰამლეტი მსხვერპლად შურისძიებას სწირავდა, ოფელია კი მასთან მიახლოებისას ყინულის ნატეხებს უბეში იყრიდა. სურდა, როგორმე შეენარჩუნებინა ის, ვინც ყველაზე მეტად უგებდა და ვისიც ყველაზე მეტად ესმოდა. რეჟისორი სპექტაკლში ოთხივე სტიქიას იყენებდა, მათ შორის რამდენიმე მომაკვდინებელი ძალისა იყო, დანარჩენისთვის კი გარდასახვის ფუნქცია ჰქონდა მინიჭებული.

ნეკროშიუსიც მოქმედების ადგილსა და დროს გამოკვეთილად არ მიაჩნებდა. მისი ამოცანა გახლდათ - დაეცვა თეატრალური პირობითობა და იმავდროულად, აეცილებინა ყველაფერი თვალისმომჭრელი, ფუფუნებაზე მიმანიშნებელი ნივთი, საგანი, სამკაული თუ სამოსი (ნადეჟდა გულტიაევასი - დეკორაციისა და კოსტიუმების ავტორი, აუდრიუს იანკაუსკასი - მხატვარ-გამნათებელი), რაც შემოქმედებითმა ჯგუფმა სიზუსტით განახორციელა. ამ ყველაფრისგან შექმნილ განწყობას ზუსტად შეესაბამებოდა ფაუსტას ლატენასის მუსიკალური გაფორმება.

აღსანიშნავია მართოდ დარჩენილი კლავდიუსის მონოლოგი. მას, ჩვეულებრივ მოკვდავს, შიში იპყრობდა ჩადენილი დანაშაულის გამო. ჰამლეტის შურისძიებას ხომ მისმა „დანაშაულმა“ განაპირობა. ვიტაუტას რუმშასის ემოციური მონოლოგი, პერსონაჟის სულიერი მდგომარეობა მიაჩნებდა, რომ „საუკუნო სიჩუმე“ მოახლოებულია. ყოფნა-არყოფნის მონოლოგს სცენაზე სიჩუმესა და სიბნელეში დარჩენილი ჰამლეტი (ანდრიუს მამონტავასი) „დარღვეული დროის კავშირის“ სიმბოლოდ მიჩნეული ლითონის-კბილანებიანი ფირფიტის ქვეშ მდგარი კითხულობდა. მიუხედავად იმისა, რომ ნეკროშიუსის დადგმაში ამოღებული იყო გილდენსტერნისა და როზენკრანცის სტუმრობის სცენა, რეჟისორი არცერთ ცნობილ მონოლოგს არ ტოვებდა, სახეობრივად აცოცხლებდა.

ნეკროშიუსთან კიდევ უფრო გამოიკვეთა აჩრდილის, როგორც შურისძიების მამოძრავებელი ძალის მნიშვნელობა. შურისძიებას ეწირება უმრავლესობა.

„შუბებით პაექრობისას“ ილუპებოდა ჰამლეტი, რომლის დატირების სცენაც სპექტაკლში უკანასკნელი და ძალიან შთამბეჭდავი იყო. გარდაცვლილ ჰამლეტს ეჭირა დოლი (გამოსაფხიზლებელი, განგაშის ამტეხი, დამრავლებელი „იარაღი“), რომელსაც აჩრდილი ხელიდან ვერ აცლიდა, მასზე ურტყამდა და ხმამაღლა ქვითინებდა. ეს რამდენჯერმე მეორდებოდა, უკანასკნელად კი სცენის შუაგულში, სადაც მამა შვილს საბოლოოდ ეთხოვებოდა და მის ხმამაღალ ქვითინს გონგის მაგიური ხმაც უერთდებოდა.

ოსკარას კორშუნოვასმა 2008 წ. დადგა შექსპირის „ჰამლეტი“, რომელიც ახალ ეტაპად იქცა, როგორც რეჟისორის შემოქმედებაში, ასევე მის მიერვე დაარსებული - OKT-სათვის (Oskaras Korsunovas Theatre) კორშუნოვასი იწყებს კვლევას, ძიებას, ე. წ. ლაბორატორიულ მუშაობას.

კორშუნოვასმა სპექტაკლის კონცეფცია სცენოგრაფიაზე დაყრდნობით ააგო (ო. კორშუნოვასი, აგნე კუმბიკაიტე (Agne Kuzmickaitė), განათება – ანტანას ჯასენკა (Antanas Jasenka). დეკორაციის მთავარი რეკვიზიტი გორგოლატებიანი, სანათურებიანი სარკეებიანი ტუმბოებია, რომლებიც სპექტაკლის მსვლელობისას, მოქმედების, მოვლენათა განვითარებასთან ერთად სხვადასხვა დანიშნულებას იძენენ. სცენოგრაფიასა და განათებაში ზედმეტი არაფერია. მინიმალური განათება, თეთრი და შავი ფერის კონტრასტი, აქა-იქ წითელი ფერი – პირველ მოქმედებაში „ჯამბაზის“ რეზინის ცხვირზე იელვებს, ფინალში კი, სისხლიანი ტბის ასოციაციის შექმნას უწყობს ხელს. საკუთარი არსებობის სამრისის, ჭეშმარიტების მაძიებელი, ფილოსოფოსი ჰამლეტი, რომელიც რეალურ ცხოვრებას მწარედ შეეჯახება, ბოლოს თავისივე მონილი „თამაშის“ მსხვერპლად იქცევა. რეჟისორის გადაწყვეტით, თეატრში მისული მაყურებელიც მახეშია გაბმული. „მახეში მომწყვდეულები“ კი „ამაოდ“ ცდილობენ შეიგნონ, ამოხსნან სცენაზე არსებული სარკეებიდან არეკლილი ამბავი, ქმედება.

იაპონური კოსტიუმით შემოსილი, ახალგაზრდა გოგონა – ოფელია, სპექტაკლის დასაწყისში ოთახში განმარტოებული – გეიშას – როლს თამაშობს. შემდეგ, მამის – პოლონიუსის დაუთოებულ საქორწილო გრძელ კაბაში ცეკვავს „გედის სიმღერას“. მოდურ, შავ ტყავებში გამოწყობილი ჰერტრუდა ღვინოს თავის ქალიდან სვამს. ლაერტს სექსუალური ლტოლვა

აქვს ღვიძლი დის მიმართ. მამის აჩრდილი – სარკიანი ტუმბოებისგან გაკეთებულ მორგში წევს და თამაშობს „მსახიობს“, რომელიც იმავდროულად კლავდიუსის „ანარეკლიცაა“. სცენაზე მოსიარულე „წითელცხვირიანი“ არსება, ბოლოსკენ ირკვევა, რომ რეჟისორის მიერ ჯამბაზად მოაზრებული, გამასხარავებული ჰორაციოა. წითელი ვარდების თაიგულით, ქალებად გადაცმულნი – როზენკრანცი და გილდენსტერნი – სპექტაკლის ბოლო სცენაში ერთარსებად შესისხლხორცებულ „მეზღვარებად“ გარდაიქმნებიან.

რეჟისორი მაყურებელს გამუდმებით ამყოფებს რეალურისა და ირეალურის ზღვარზე. სცენაზე განლაგებული მსახიობთა ე. წ. „საპირფარეშოს“ გორგოლატებიანი სარკეები, სხვასთან ერთად, რა თქმა უნდა, შექსპირისეული „ცხოვრება-თეატრია“-ს მიმანიშნებელი მეტაფორაა. სარკისებრი ასახვის პრინციპით, რეჟისორი გვეუბნება, ცხოვრება-თეატრში მონაწილე მსახიობები და მაყურებელი, სულ ტყუილუბრალოდ „ვფილოსოფოსობთ“, ვეძიებთ ცხოვრების სამრისს, ჭეშმარიტებას, ვინაიდან შემდგომ, მხოლოდ „საუკუნო სიჩუმე“ დაისადგურებს...

საქართველოში 2018 წელს მარჯანიშვილის თეატრში დადგმულ „ჰამლეტში“, ლევან წულაძისეული კონცეფციით, სამყარო ჭუჭყისა და სიბინძურის მორევშია ჩათრეული. სწორედ ამიტომაც სპექტაკლის მთელი მოქმედება სარდაფში განთავსებულ სამრეცხაოში ვითარდება. ბინძური სამყარო გასუფთავება-განახლებას საჭიროებს. სცენოგრაფია დამდგმელ რეჟისორს ეკუთვნის. სცენის სიღრმეში ჩარჩოში ჩასმულ ეკრანზე უკიდევანო ზღვის პეიზაჟია, რომელზედაც მოვლენების განვითარების პარალელურად, ხან ზღვაში ჩამავალი მზე, ხან ფოთიერვერკები, ხან კი მოქუფრული, ჭექა-ქუხილიანი ცა და აღელვებული ზღვის კადრები გამოისახება. ეს ეკრანი-სურათი თითქოს საოცნებო სამყაროა, რომლისგანაც რადიკალურად განსხვავდება სამრეცხაოში არსებული რეალობა. ის ოცნებაა, ეს კი ნამდვილი ცხოვრება. ნიკა მაჩაიძის ვიდეოკადრები სპექტაკლში განვითარებული მოვლენების და მოქმედ პერსონაჟთა სულიერი, თუ, ფსიქიკური მდგომარეობის ვიზუალურ-ემოციური გამოხატულებაა.

რეჟისორის მოფიქრებულ კიდევ ერთ საინტერესო შტრიხს გავუსვამ ხაზს. პიესაში, მსახიობთა და სი მოდის ელსინორის სასახლეში. მარჯანიშვილის

თეატრის სპექტაკლში ერთი მოხუცებული მსახიობია. რეჟისორის გადაწყვეტით ანრდილი და მსახიობი ერთნი არიან. როდესაც ნიკა თავადის კლავდიუსი ხვდება, რომ ჰამლეტმა მას მახე დაუგო, იგი გვერდზე გადის და ვითომ საქმიანად საუბრობს მობილურზე. აკაკი ხიდაშელის მსახიობი პარიკს იხსნის და ანრდილად გარდაიქმნება. რეჟისორს ისეთი მხატვრული ხერხით აქვს ეს სცენა გადაწყვეტილი, რომ მაყურებელმა შეიძლება აღიქვას, როგორც კლავდიუსის სინდისის ქენჯნის წარმოსახვა, ან მისტიკური მოვლენა. აკაკი ხიდაშელის ანრდილი პომპეზური ტირანია, მსახიობი კი იმდენად მოხუცია, რომ ხელები უკანკალებს და ენაც კი ებმის. განსასახიერებელი პერსონაჟის თამაშისას კი იგი გარდაისახება, ხელებიც აღარ უკანკალებს, ენაც აღარ ებმის და ჰეროიკულ სტილში თამაშობს გონზავოსა და მისი მეუღლის სახეებს.

პიესის ადაპტაციისას ლაშა ბულაძემ და ლევან წულაძემ გარკვეული კუპიურები გააკეთეს, ტექსტის ნაწილი ამოიღეს, გადაადგილეს, შეამცირეს პერსონაჟთა რაოდენობა, რამდენიმე პერსონაჟი ერთ სახეში გააერთიანეს. აქცენტების გადაადგილებით შეცვლილია მომქედ პირთა ხასიათები. ეს არ არის სპექტაკლი, მხოლოდ ლაღატბე, შურიძიებაზე, ადამიანთა ამპარტავნებაზე, ბინძურ სამყაროზე, ეს სპექტაკლი სიყვარულის ისტორიაა. მართალია განსხვავებული, მაგრამ ეს კლავდიუსისა და ჰერტრუდას, ჰამლეტისა და ოფელიას სიყვარულის ამბავიცაა, რომელსაც საიმონისა და გარფუნკელის სიმღერა გასდევს ლაიტმოტივად (მუსიკალური გამფორმებული ბურაბ გაგლოშვილი).

ვინ არის ნიკა კუჭავას ჰამლეტი? სამართლიანობისათვის შურისმაძიებელი, მეტოქე, შეყვარებული ახალგაზრდა კაცი თუ მსხვერპლი. ალბათ, ყველა ერთად. იგი საკუთარმა მშობლებმა გასწირეს, დედა ნადრევად დაქორწინდა ბიძაზე, რაც მისთვის ყოვლად მიუღებელია და ამის გამო დადარდინებულია, მაგრამ ამას, როგორმე გადაიტანდა, რომ არა ტირანი მამისგან დავალებულება, მოწოდება – შურისძიებისაკენ. ამის შემდეგ ჰამლეტის ცხოვრება მას აღარ ეკუთვნის.

ლევან წულაძისეული „ჰამლეტის“ ფინალი, ერთობ ეფექტური და რეჟისორის კონცეფციის ნათლად გამოხატულია. აკაკი ხიდაშელის ანრდილი ბოლო აკორდით აგვირგვინებს სპექტაკლს, ჰორაციოს თავ-

ზე ჩამოკიდებულ ერთადერთ ნათურას სულს შეუბერავს და აქრობს. ირგვლივ სიბნელე დაისადგურებს. ტირანმა მეფემ საწადელი აისრულა – შურისძიება აღსრულებულია. მის მიერვე შექმნილი ბინძური სამყაროს წვერთა უმრავლესობა მკვდარია, საკუთარი შვილიც კი. მაგრამ ეს მას სრულებითაც არ ადარდებს, რაც მთავარია საკუთარი ამბიციები დაიკმაყოფილა.

ყველა დადგმაში, რაც მინახავს, ანრდილს სხვადასხვა დატვირთვა აქვს მინიჭებული. სწორედ ანრდილის მიზეზით დატრიალებდა პიესაში ტრაგედია. რობერტ სტურუას ანრდილი, გროტესკულად გამოხატული, მონსტრის მსგავსი არსება იყო. ნეკროშიუსის მამა ჰამლეტი ტრაგიკული გახლდათ, რომელიც შურისძიებისკენ მოუწოდებდა ვაჟიშვილს, ფინალში კი როცა ხვდებოდა, რომ სწორედ მისი მიზეზით, შურისძიებას შვილი შესწირა, გულგანგმირული ბლავილით დასტიროდა შვილის ცხედარს. კორშუნოვასის მამის ანრდილი განასახიერებს „მსახიობს“, რომელიც მისივე მკვლელის – კლავდიუსის სახეცაა. ლევან წულაძის კონცეფციით, აკაკი ხიდაშელის ანრდილი ამპარტავნი ტირანია, რომელიც, ერთდროულად, ერთი ხელის მოსმით ანადგურებს ყველას და ყველაფერს, არ ედარდება, რომ შურისძიებას საკუთარი შვილი შესწირა.

სტურუასეული, ბედთან შეგუებული ჰამლეტის ქცევები, დამოკიდებულება სამყაროში არსებული ბოროტების, ლაღატის მიმართ თითქოს უცნაური გახლდათ. ის აღარ კითხულობდა, წყევლმა ბედმა რად არგუნა გაწყვეტილი კავშირის შეკვრა, ეს გარდაუვალი ფაქტი იყო და ამიტომაც იღებდა იგი ასე მშვიდად მოცემულ პირობას.

ეიმუნტას ნეკროშიუსის „ჰამლეტში“ სიყვარული მსხვერპლად ეწირებოდა შურისძიებას, რომელსაც ჰამლეტი იძულებით სჩადიოდა. შურისძიების გრძნობაზე მეტად სპექტაკლში წინა პლანზე სიყვარული იდგა. სიყვარული გმირებისადმი, რომელთაც რეჟისორი ძერწავდა, და ამის შემდეგ, ჰამლეტის სიყვარული სხვებისადმი...

ოსკარას კორშუნოვასი „ჰამლეტს“ თეატრალურ „სათაგურს“ უწოდებს – „მახეს“ – რომელსაც ერთ-ერთი მთავარი გმირი ჰამლეტი მხოლოდ მეფის სინდისის „დასატერად“ კი არ აგებს, არამედ საკუთარი ილუზიების „მოსამწყვდევადაც“ იყენებს.

ლევან წულაძისეული კონცეფციით ჰამლეტი ხან,

მხიარული ახალგაზრდაა, ხან ნაზი შეყვარებული, ხან შურისძიების გრძნობით აღვსილი ადამიანი, ხან კი ბინძური სამყაროს ყურებით „ტვინში დაჭრილი“, შემოღობილი მიყვანილი კაცია.

„შექსპირის პიესების დადგმები უმეტესწილად წარმოადგენს სხვადასხვა თეატრალურ სტილთა ის-

ტორიას, რომლებიც უბიძგებდა მსახიობებს, რეჟისორებსა და მხატვრებს გამოეძერწათ შექსპირის პიესები თავისებურად“.¹ კორმუნოვასმა, ლევან წულაძემ სწორედ თავისებურად, საინტერესოდ, ორიგინალურად, განსხვავებულად დანახული „ჰამლეტის“ დადგმები განახორციელეს ოცდამეერთე საუკუნეში.

გამოყენებული ლიტერატურა:

- ბოკუჩავა თ., რობერტ სტურუას ახალი „ჰამლეტი“, ჟურნ. „თეატრი და ცხოვრება“, თბილისი, 2002, #1. 24-31.
- ვასაძე მ., რობერტ სტურუას სათეატრო ენის სემიოტიკა, თბილისი, „კენტავრი“, 2016.
- Cahoon L. (Editor) From Modernism to Postmodernism, an Anthology. Cambridge, Massachusetts. “Blackwell publishers”. 1996. <https://docslide.us/documents/lawrence-cahoone-from-modernism-to-postmodernism-an-anthology-1995.html> Finally had been reviewed in 2020.03.03.
- Брук П., Шекспир в наше время. Ж. «Англия», Москва, 1964. стр. 2- 19.
- Леман Х.Т., Постдраматический театр, Москва, 2013.

¹ Брук П. Шекспир. 1964. №2. стр. 8.

1. სცენა სპექტაკლიდან „ჰამლეტი“. რეჟისორი რობერტ სტურუა. მონაწილეობენ ზაზა პაპუაშვილი, ნინო კასრაძე. 2002.
SCENE FROM *HAMLET*, DIRECTED BY ROBERT STURUA, ACTORS: ZAZA PAPUASHVILI, NINO KASRADZE, 2002.

2. სცენა სპექტაკლიდან „ჰამლეტი“. რეჟისორი ეიმუნტას ნეკროსიუსი. მონაწილეობენ ვიდას პეტკევიჩიუსი. 1997.
SCENE FROM *HAMLET*, DIRECTED BY EIMUNTAS NEKROSIUS, ACTOR VIDAS PETKEVICIUS, 1997.

3. სცენა სპექტაკლიდან „ჰამლეტი“. რეჟისორი ოსკარას კორსუნოვასი.
მონაწილეობენ დარიუს მესკაუსკასი, რასა სამუოლიტე. 2008.
SCENE FROM *HAMLET*, DIRECTED BY OSKARAS KORSUNOVAS, ACTORS: DARIUS MESKAUSKAS, RASA SAMUOLYTE, 2008.

4. სცენა სპექტაკლიდან „ჰამლეტი“. რეჟისორი ლევან ტულაძე.
მონაწილეობენ ბაია დვალისვილი, დატო ხურტსილავა. 2019.
SCENE FROM *HAMLET*, DIRECTED BY LEVAN TSULADZE, ACTORS: BAI DVALISHVILI, DATO KHURTSILAVA, 2019.